

مراسم همایش ملی تکریم و الگوسازی استاد دکتر محمد معین (۱۳۹۷/۰۲/۰۹)

به همت بنیاد نخبگان استان گیلان مراسم تکریم و الگوسازی استاد دکتر محمد معین با همکاری و مشارکت دانشگاه گیلان، انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران و با حضور اعضای هیات علمی، دبیران، دانشجویان، دانش آموزان و مستعدان برتر ادبی استانی و کشوری، در روز یکشنبه نهم اردیبهشت سال ۱۳۹۷ در تالار حکمت دانشگاه گیلان برگزار شد.

در ابتدای این مراسم، پس از قرائت آیاتی از کلام الله مجید و پخش سرود ملی و نمایش کلیپ (زنگ درنگ) بنیاد ملی نخبگان، آقای دکتر اصفهانی رئیس بنیاد نخبگان استان گیلان طی سخنانی ضمن خوشامد گویی به میهمانان ویژه و شرکت کنندگان این مراسم با تبریک هفته معلم، روز جوان و میلاد حضرت ولی عصر (عج) اظهار داشتند:

هدف بنیاد نخبگان از برگزاری این همایش‌ها، تکریم و الگوسازی از نخبگان و سرآمدان عرصه‌های مختلف علمی، فرهنگی، هنری، قرآنی و ورزشی است. تکریم، به فرد تکریم شونده و تجلیل از زحمات او در هر زمینه‌ای که فعالیت می‌کند برمی‌گردد، اما الگوسازی که وجه غالب فعالیت‌های بنیاد است، بر این موضوع تاکید دارد که از فراموش شدن مفاخر علمی و فرهنگی در گذر زمان و در اثر حوادث زمانه اجتناب شده و از گسست فرهنگی جلوگیری شود. مفاخر هر ملتی به مثابه ریشه‌های درختان تناور هستند که حتی در صورت قطع شاخ و برگ درخت، قادر به رویش مجدد جوانه‌ها برای ادامه بقای آن هستند. ایشان با اشاره به محتوای کلیپ نمایش داده شده در مراسم بیان داشتند: برگزاری مراسم تکریم و الگوسازی برای بیش از ۴۰ تن از سرآمدان عرصه‌های مختلف علمی و فرهنگی و هنری کشور توسط بنیادهای نخبگان استان‌های مختلف کشور افزودند، وجهه همت بنیاد بر این است که در مواجهه مدعوین و مخاطبان جامعه هدف در مراسم، جنبه‌های مختلف اثرگذاری فرد تکریم شونده، بویژه "اخلاق نخبگی" وی برای مخاطبان تبیین شود، چرا که اعتقاد بنیاد بر این است که آنچه باعث ماندگاری فرد در اذهان می‌شود، زینت وی به "اخلاق نخبگی" است. بنیاد نخبگان استان گیلان در طول دو سال گذشته موفق به برگزاری مراسم تکریم و الگوسازی برای چهار تن از مفاخر علمی و فرهنگی گیلانی نموده است که شامل این افراد بوده است؛ جناب پروفیسور بهمن مهری چهره ماندگار ریاضیات، جناب پروفیسور حسن ابراهیم‌زاده معبود چهره ماندگار زیست‌شناسی که با حضور در مراسم امروز همراه با همسر محترمشان، افتخار داده‌اند، جناب استاد دکتر محمد معین که امروز در یکصدمین سال تولد ایشان افتخار برگزاری این همایش را داریم و جناب استاد حسین محجوبی نقاش نام‌آور و صاحب سبک. امیدواریم که با تبیین سیره نیک زندگی اثربخش استاد دکتر معین برای مخاطبان در این همایش، نخبگان متأخر را به "یفای وظیفه نخبگی اخلاق مدار" در کشور رهنمون شود.

آقای دکتر اصفهانی در ادامه پیام آقای دکتر ستاری معاون علمی و فناوری ریاست جمهوری و رئیس بنیاد ملی نخبگان را برای شرکت کنندگان در همایش قرائت کردند.

اولین سخنران ویژه مراسم (آقای دکتر اسماعیل آذر) سخنان خود را با شعری از جامی شروع کرد و افزود: به هر جایی و به هر متنی در استان سرسبز گیلان نگاه می‌کنم استاد معین را می‌بینم. ایشان با قرائت شعری از شکسپیر در مورد عمر، ارتباط شکسپیر با استاد معین را تشریح نمودند. دکتر آذر با بیان اینکه ما امروز و در این مراسم تکریم علم را به جا می‌آوریم اظهار داشتند: استاد معین شخصیتی انسانی داشت و در وجود این آدم حسادت، بدی، زشتی و دروغ وجود نداشت. قلب معین پذیرای همه صورت‌هاست. قلب من (استاد معین) چراگاهی است برای غزالان وحشی، معبدی است برای ترسایان. قلب من الواح مقدس تورات است و کتاب مقدس آسمانی قرآن و دین من عشق است و عشق به هر کجا خواهد به دنبال خود سوق می‌دهد و این است مذهب و ملت من. ایشان با قرائت شعری از مولوی اشاره داشتند: شخصی در روز روشن با شمع در بازار پی چیزی می‌گشت. شخصی از او پرسید دنبال چه می‌گردی، جواب داد دنبال "مرد" می‌گردم! دوباره پرسید در بازار که پر است از آدمیان و مردان! و او گفت مردی می‌خواهم که در هنگام خشم و شهوت مرد باشد اگر هست نشانم بده! و من می‌خواهم بگویم اگر مولوی بود، دست معین را در دستان او می‌گذاشتم! جناب معین در یتیمی بزرگ شدند و اگر بخواهیم سه نوع اخلاق را معرفی کنیم شامل؛ اخلاق فیلسوفانه، اخلاق اجتماعی و اخلاق قانونی، که مجموع اخلاق فیلسوفانه و اجتماعی و حاصل آن "دیگری" است، در ایشان وجود داشت. یعنی از دایره و اخلاق فردی بیرون بودند و دیگری برای ایشان اهمیت داشت. در طول حیات ایشان هیچکس نیست که از ایشان کمترین گله‌ای داشته باشد. او قرآن را می‌شناخت، مسئولیت‌پذیر بود، انسان بود، زبان انگلیسی، فرانسوی، آلمانی و پهلوی میانه را می‌شناخت. نیما یوشیج به دلیل امانتداری ایشان با وجود اینکه ایشان را ندیده بود، همه آثار خود را به ایشان سپرده بود.

در ادامه آقای دکتر محمدرضا راشد محصل دومین سخنران ویژه و عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد با تقدیر از بنیاد نخبگان استان گیلان و دانشگاه گیلان در برپایی این مراسم با شکوه، طی سخنانی با اشاره به اینکه هویت زدایی آشکار و پنهان، فرهنگ ملی و ایرانی را نشانه گرفته، بهترین راه برای مقابله با آن را یادآوری بزرگان در گذشته و تجلیل از بزرگان و دانایان حاضر دانست که در حقیقت مقابله‌ای است در برابر هویت زدایان که با لباس دوستی وارد می‌شوند و در نهایت جوانان را از کوشش در راه دانش و انسانیت، که بالاتر از دانش است، باز می‌دارند. ایشان در بخش دیگری از سخنان خود اظهار داشتند: من می‌خواهم مسائلی را مطرح کنم که نمونه‌سازی است برای جوانان. هر چند که من نه در کلاس استاد معین حضور داشتم و نه از نزدیک افتخار زیارت ایشان را داشتم، اما از آثار ایشان و همدلی با فرزندان ایشان، ایشان را شناختم. اول اشاره کنم به دانش فراگیر ایشان که دکتر معین در ۱۷ الی ۱۸ سالگی آثار خود را در اهواز منتشر کردند که کارهای ابتکاری بود. دکتر زریاب خویی در سخنرانی خود اشاره می‌کند که اهل دانش را نشانه‌هایی است که هر وقت زنده یاد معین را می‌دیدم در آن، این نشانه‌ها را در او می‌دیدم. دکتر عیسی صدیق می‌گویند نظم و انضباطی را که در دانشسرای عالی آموخته بود، به خوبی در مدرسه و پیشرفت دروس استاد معین دیدم. دکتر راشد محصل با بیان اینکه دکتر معین نخستین گام در تصحیح برهان قاطع را انجام داد که دایره‌المعارف زبان‌های باستانی نیز هست و منابع اصلی کارهای تحقیقاتی ما است که تحسین دانشمندان غربی را نیز برانگیخت. ایشان در بخش دیگری از سخنان خود با بیان اینکه استاد معین در مقدمه برهان قاطع ذکر می‌کند که آنچه را که دیگران چه نوشته‌اند و چه گفته‌اند، به نام ایشان ضبط کردم و افتخار می‌کنم که حق دیگران را در این کتاب به نام خودشان آوردم. رعایت حق و درستی را می‌کرد. سخنرانی ایشان باعث مسرت محققان و ایران‌شناسان

فرانسوی می‌شد. ما نیازمند افرادی مانند دکتر معین هستیم که نمونه افراد برجسته خصایل و فضایل انسانی و دانش باشند. امانت‌داری دکتر معین در حدی بود که شادروان دهخدا با آن همه وسواس علمی‌ای که داشت می‌گفت: بعد از ایشان، تمام فیش‌ها را به دکتر معین بدهند، چرا که کاری که ایشان می‌کنند نصف تألیف است. نیما یوشیج هم ایشان را به عنوان قیم اشعار خود انتخاب کردند و گفتند حتی اگر شعر من را دوست نداشته باشد، اما اشعار من را به ایشان بدهید.

سپس خانم دکتر مهدخت معین دختر استاد معین ضمن تشکر از برگزارکنندگان این همایش ملی، بنیاد نخبگان استان گیلان، دانشگاه گیلان و دیگر دست‌اندرکاران برگزاری با بیان اینکه من یک قطره از اقیانوس معین نیستم. چهار فرزند دارم که دو تای آن‌ها در ادبیات و زبان‌شناسی دکترای دارند و دیگری در حال نوشتن رساله دکتری است. کتاب‌های من، این چهار فرزند هستند و بخاطر همین از دنیای علم دور ماندم. امسال یکصدمین سال تولد دکتر شهیدی هم هست که شاگرد و نماینده و همکار استاد معین در لغت‌نامه دهخدا بودند و بعد از فوت پدر زحمات زیادی کشیدند تا جلد‌های چهارم و ششم فرهنگ فارسی کامل شود و چاپ شوند. سرنوشت دکتر معین خود حکایتی است شگفت و مصداق ایباتی است که آن بزرگ در ستاره ناهید، یا داستان خرداد و مرداد و یا هاروت و ماروت سروده است. خانم دکتر معین نوشته‌ای زیبا در وصف به دنیا آمدن استاد معین و نام‌گذاری ایشان توسط پدر بزرگ ایشان قرائت نمودند. ایشان یکی از ویژگی‌های شخصیتی استاد معین را اعتقاد دانست و افزود: می‌توان استاد معین را الگوسازی نمود. سپس دو داستان از کتاب دکتر محمد معین اثر مهندس علی معین، عموی خود نقل کردند در باب سایر الگوهایی که می‌توان از ایشان گرفت: زمانی که به دیدار برادر در خانه دهخدا رفتم دیدم که خانه به دلیل بخاری نفتی بدون دودکش هوای مناسبی ندارد به طوری که برای ایشان مناسب نیست. گفتم که امکانات بهتری را برایتان فراهم کنم؟ ایشان فرمودند دهخدا حساس هست و ناراحت می‌شود. خود رنج بردن به دانش سزااست. حفظ کرامت انسانی و عزت نفس که می‌تواند الگو شود. هدف اصلی دکتر معین از تألیف فرهنگ فارسی حل مشکلات متون نظم و نثر فارسی بوده است و نیازی به، به‌روز آمدن فرهنگ فارسی نیست چون آن را مخدوش می‌کند. الگوسازی مسئله مهمی است و لازم است در رابطه با ویژگی‌های اخلاقی آن‌ها کار کرد تا آن‌ها که بخت بلندی دارد و همتی، عشقی در دلش زبانه کشد و توفیق پیشروی در راه دکتر معین را بیابد.

در این مراسم همچنین آقای دکتر رضی رئیس دانشگاه گیلان طی سخنانی با اشاره به اینکه در آستانه روز معلم و استاد هستیم و این همایش به مناسبت تکریم و الگوسازی یکی از اساتید فرزانه است. دکتر معین استادی از بنیان‌گذاران آموزش نوین دانشگاهی در تحقیقات ادبی هستند و از ویژگی‌های مهم ایشان خلاقیت و نوآوری ایشان است که محافل علمی ما به آن نیاز دارد. دانشی وجود دارد به نام دانش نوآوری نظام یافته یا خلاقیت‌شناسی که توجه بر این دارد که در پشت خلاقیت‌های دانشمندان موفق چه چیزی وجود دارد که ترویج شود. همین الگوسازی باعث می‌شود که چگونه الگو بگیریم، چگونه مسئله‌یابی کنیم و چگونه آن را حل کنیم. مجموعه خصوصیتی که استاد معین داشتند ایشان را متمایز می‌کند، اما آن چیزی که به خلاقیت و نوآوری ربط دارد بحث روش‌مندی ایشان و مسئله‌محور کار کردن ایشان است. نازل‌ترین نوع الگوبرداری از ایشان است که ما هم بخواهیم مانند ایشان همان کارهایی را که در دستور زبان و ... می‌کردند انجام دهیم؛ اما واقعیت این است که این مسائل، مهم‌ترین مسئله‌های زمان دکتر معین بود. اگر ایشان امروز بودند، مسئله‌های زیاد دیگری وجود دارد که از آن‌ها غفلت شده است، به آن‌ها می‌پرداختند.

در این مراسم همچنین آقای دکتر صفایی رئیس دانشکده ادبیات و علوم انسانی ضمن عرض خوشامدگویی و خیر مقدم به مدعوین و شرکت کنندگان، در خصوص ویژگی‌های استاد معین به ایراد سخن پرداخت.

آقای مهندس حیدری فرماندار شهرستان آستانه اشرفیه نیز با تقدیر از بنیاد نخبگان استان گیلان و دانشگاه گیلان در برگزاری این مراسم، استاد معین را چراغ راه آیندگان دانست و افزودند: برای ما مایه افتخار است که مزار استاد معین در شهر آستانه است و هر ساله با اهتمام اهالی و مسئولان شهر و سازمان‌های استانی چون دانشگاه گیلان و بنیاد نخبگان استان گیلان، اقدام به برگزاری مراسم تجلیل در سالگرد درگذشت ایشان می‌شود. وی با اشاره به اینکه تکریم و الگوسازی از مفاخر علمی و فرهنگی راه را بر هجمه بیگانگان برای دور ساختن نسل حاضر از ریشه‌های فرهنگی میهن خود خواهد بست، به جوانان و نخبگان جوان توصیه کردند که ادامه راه این استاد را مثنی زندگی خود قرار دهند.

در بخش پایانی این مراسم از تمبر یادبود استاد معین رونمایی شد. همچنین تابلو فرش مزین به تصویر استاد معین از طرف بنیاد نخبگان استان گیلان به خانواده ایشان معین اهدا شد.

در این مراسم با شکوه پروفیسور ابراهیم زاده چهره ماندگار کشور در رشته زیست شناسی و همسر ایشان، خانواده استاد معین، جمعی از اعضای هیات علمی گروه زبان و ادبیات فارسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان، معاون فرهنگی و معاون پژوهشی دانشگاه گیلان، مدیران گروه ادبیات فارسی آموزش و پرورش استان گیلان، فرماندار و بخشدار مرکزی شهرستان آستانه اشرفیه، رئیس و اعضای هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آستانه اشرفیه، تعدادی از اعضای شورای شهر آستانه اشرفیه، جمعی از مدیران مدارس استعدادهای درخشان استان گیلان و جمعی از دانش آموزان رشته علوم انسانی مدارس استعدادهای درخشان استان گیلان حضور داشتند.

پس از پذیرایی، تعدادی از استعدادهای برتر شرکت کننده در مراسم به شهر آستانه اشرفیه عزیمت و در آرامگاه استاد معین حاضر شده و با ذکر فاتحه به روح ایشان ادای احترام نمودند.